

Z A P I S N I K

13., svečane sjednice Senata Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2001./2002. – učastbe rektorice prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer - održane u auli Sveučilišta 5. travnja 2002. s početkom u 11 sati.

*

Prisutni članovi:

1. nastupajuća rektorica prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer, dosadašnja prorektorica
2. odstupajući rektor prof. dr. sc. Branko Jeren
3. prorektor za nastavu i studente prof. dr. sc. Dragan Milanović
4. prorektor za poslovanje Sveučilišta prof. dr. sc. Vlado Leko
5. prorektor za međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Zdenko Kovač

*

6. dekanica Agronomskog fakulteta prof. dr. sc. Jasmina Havranek
7. dekan Akademije dramske umjetnosti prof. Vjeran Zuppa
8. dekan Akademije likovnih umjetnosti prof. Stjepan Gračan
9. dekan Arhitektonskog fakulteta prof. dr. sc. Ivan Juras
10. dekan Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta prof. dr. sc. Branko Radovančić
11. dekan Ekonomskog fakulteta prof. dr. sc. Soumitra Sharma
12. dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva prof. dr. sc. Slavko Krajcar
13. dekanica Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije prof. dr. sc. Jasenka Jelenčić
14. dekan Fakulteta organizacije i informatike prof. dr. sc. Tihomir Hunjak
15. dekan Fakulteta političkih znanosti prof. dr. sc. Ivan Šiber
16. dekan Fakulteta prometnih znanosti prof. dr. sc. Alojz Brkić
17. dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje prof. dr. sc. Mladen Franz
18. dekan Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta prof. dr. sc. Mladen Biruš
19. prodekan Filozofskog fakulteta prof. dr. sc. Miljenko Jurković (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Nevena Budaka)
20. dekan Geodetskog fakulteta prof. dr. sc. Tomislav Bašić
21. v. d. dekana Geotehničkog fakulteta prof. dr. sc. Ivan Gotić
22. dekan Građevinskog fakulteta prof. dr. sc. Željko Korlaet
23. dekanica Grafičkog fakulteta prof. dr. sc. Lucija Kaštelan-Kunst
24. dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta prof. dr. sc. Josip Baloban
25. dekan Kineziološkog fakulteta prof. dr. sc. Mate Bartoluci
26. dekan Medicinskog fakulteta prof. dr. sc. Boris Labar
27. dekan Metalurškog fakulteta prof. dr. sc. Josip Črnko
28. prodekan Muzičke akademije prof. Karlo Kraus (zamjenjuje dekana prof. Harisa Nonveillera)
29. dekan Pravnog fakulteta prof. dr. sc. Davor Krapac
30. dekan Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta prof. dr. sc. Branko Tripalo
31. dekan Prirodoslovno-matematičkog fakulteta prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš
32. dekan Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta prof. dr. sc. Zdenko Krištafor
33. dekan Stomatološkog fakulteta prof. dr. sc. Vlado Carek
34. dekan Šumarskog fakulteta prof. dr. sc. Ivica Grbac
35. dekan Tekstilno-tehnološkog fakulteta prof. dr. sc. Drago Katović
36. dekan Učiteljske akademije prof. dr. sc. Ivan De Zan
37. dekan Veterinarskog fakulteta prof. dr. sc. Zdenko Makek

*

38. predsjednik Studentskog zbora Domagoj Jelić, student
39. zamjenik predsjednika Studentskog zbora Nikola Rošić, student
40. član Predsjedništva Studentskog zbora Želimir Dubovečak, student
41. član Predsjedništva Studentskog zbora Hrvoje Grujić, student
42. član Predsjedništva Studentskog zbora Mile Matić, student
43. član Predsjedništva Studentskog zbora Joško Pavković, student

Svečanosti još prisustvuju:

- ductor prof. dr. sc. Željko Horvatić

- strani rektori i prorektori:

- prof. Maria Amalia D'Aronco, prorektorica, Udine
- prof. dr. sc. Katja Breskvar, prorektorica, Ljubljana
- prof. Matyas Hubner, prorektor, Pecs
- prof. dr. sc. Frano Ljubić, rektor, Mostar
- prof. dr. sc. Ludvig Toplak, Maribor

- hrvatski rektori i prorektori

- prof. dr. sc. Gordana Kralik, Sveučilište u Osijeku
- akademik Daniel Rukavina, Sveučilište u Rijeci
- prof. dr. sc. Ivan Pavić, Sveučilište u Splitu
- prof. dr. sc. Mirko Butković, Veleučilište u Karlovcu
- prof. dr. sc. Mateo Milković, Veleučilište u Dubrovniku
- prof. dr. sc. Dragutin Šćap, Tehničko veleučilište Zagreb
- prof. dr. sc. Željko Pavić, Društveno veleučilište Zagreb
- prof. dr. sc. Boris Anzulović, Veleučilište u Splitu
- prof. dr. sc. Marčelo Dujanić, Veleučilište u Rijeci
- prof. dr. sc. Stjepan Mađar, Veleučilište u Požegi

- bivši rektori Sveučilišta u Zagrebu

- prof. dr. sc. Vladimir Serdar
- akademik Ivan Jurković
- akademik Andre Mohorovičić
- prof. dr. sc. Zvonimir Krajina
- prof. dr. sc. Zvonimir Šeparović
- akademik Vladimir Stipetić
- akademik Ivan Supek
- prof. dr. sc. Marijan Šunjić

- preuzvišeni msgr. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i veliki kancelar Katoličkog bogoslovnog fakulteta

- Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu

- prof. Frano Parać
- prof. dr. sc. Mladen Havelka

- posebni gosti:

- predsjednik Vlade Ivica Račan
- potpredsjednica Vlade Željka Antunović
- predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske Ivica Crnić
- dopredsjednik Ustavnog suda prof. dr. sc. Petar Klarić
- ministar znanosti i tehnologije prof. dr. sc. Hrvoje Kraljević
- predsjednik Odbora za obrazovanje znanost i kulturu Hrvatskoga sabora prof. dr.sc. Ante Simonić
- zamjenik ministra prosvjete i športa Ivan Vavra
- predsjednik HAZU akademik Ivo Padovan
- potpredsjednik HAZU akademik Milan Moguč
- potpredsjednik HAZU akademik Miroslav Begović
- glavni tajnik HAZU akademik Andrija Kaštelan
- gradonačelnica Grada Zagreba Vesna Pavić

- ostali gosti:

- prof. Zkatko Kauzlarić-Atač
- prof. dr. sc. Rudolf Lončarić
- prof. dr. sc. Mirjana Polić-Bobić
- prof. dr. sc. Petar Kraljević
- prof. dr. sc. Nada Čikeš
- akademkinja Sibila Jelaska
- prof. dr. sc. Vesna Gjurčević-Kantura
- prof. dr. sc. Ivan Mencer
- prof. dr. sc. Zoran Gomzi
- prof. dr. sc. Katica Ivanišević
- prof. dr. sc. Zdenko Kordić

- prof. dr. sc. Dražen Štambuk,
- prof. dr. sc. Danilo Pavešić
- prof. dr. sc. Milena Žic-Fuchs
- prof. dr. sc. Miroslav Furić
- prof. dr. sc. Anto Mišić
- Ivana Burđelez
- dr. sc. Mate Pavković
- Matija Subašić Maras
- Ante Žužul
- dr. sc. Dragomir Mađerić
- dr. sc. Josip Stipanov
- Zoran Bekić
- Jasenka Gojšić
- Anka Velić

- članovi obitelji nastupajuće rektorice i odstupajućeg rektora

- Vanja Jeren
- Nada Postružin
- Martina Salluzzo
- Helena Slot
- Joe Salluzzo
- Klara Salluzzo
- Bastian Slot
- Piet Lemstra

- Akademski zbor Ivan Goran Kovačić (tridesetak članova) s dirigentom Sašom Britvićem

- iz stručne službe Rektorata:

- akademska tajnica Olga Šarlog Bavoľjak, dipl. iur.
- voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju Ana Ružička, prof.
- stručna suradnica Branka Römer, prof.

- predstavnici tiska, radija i televizije

*

Svečanost inauguracije vodi ductor prof. dr. sc. Željko Horvatić

*

Predvođena sveučilišnim podvornikom (pedelom) s velikim srebrnim pedumom u ruci u aulu je ušla, pošto ju je pedel najavio udarom o pod srebrnim pedumom i riječima: «Ustanite! Ulazi rector magnificus s članovima Sveučilišnog senata!» povorka dekana u togama, a na kraju povorke prorektori te odstupajući rektor i nastupajuća rektorica, jedno do drugoga. Odstupajući rektor nosi rektorski lanac na prsima, a u desnoj ruci malo žezlo. Nastupajuća rektorica hoda uz odstupajućeg rektora, s njegove lijeve strane.

Za vrijeme dok članovi Senata idu do svojih mjesta u dvorani, a među njima i odstupajući rektor i nastupajuća rektorica do svojih mjesta u središnjem dijelu dvorane, Akademski zbor *Ivan Goran Kovačić*, pod ravnanjem maestra Saše Britvića, izvodi *Canticorum Iubilo* G. F. Händela.

*

Ductor prof. dr. sc. Željko Horvatić obratio se prisutnima ovim riječima:

«Veleučene rektorice i rektori, preuzvišeni dekani, članovi Senata Sveučilišta u Zagrebu, dame i gospodo, uvaženi gosti predstavnici hrvatske izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti, U ime Sveučilišta u Zagrebu sve vas srdačno pozdravljam i zahvaljujem vam na vašoj nazočnosti svečanoj inauguraciji nove rektorice.

Dozvolite mi da prije svega iskreno i ponizno priznam i izjavim kako je mojem velikom zadovoljstvu zbog časti koja mi je pripala suglasnim odabirom nastupajuće rektorice i odstupajućeg rektora biti ductorom ove svečane inauguracije, priljubljeno strahopoštovanje i bojazan da u obavljanju te dužnosti ne ću biti ravan mojim prethodnicima, i da možda ne ću u cijelosti ispuniti vaša očekivanja. Kada sam, naime, pripremajući se za ovu dužnost proučio stare spise koji svjedoče o učastbama novih rektora, spoznao sam da se radi o jednom od najsvečanijih i najvažnijih događaja kako u povijesti hrvatske visokoškolske nastave i znanosti tako i povijesti hrvatskog naroda. U svom

pozdravnom govoru prigodom instalacije rektora Stjepana Speveca 19. listopada 1875. Tadašnji rektor dr. Aleksandar pl. Bresztyenszky, dekan pravo- i državoslovnog fakulteta dojmljivo reče: 'Prastari i liepi je običaj, proslaviti prigode, u kojih se ukazuje koja viša ideja. Postoji on kod pojedinca i kod zajednica, počam od uzkoga obiteljskoga kruga rek bi do celoga prosvjetljenoga čovječanstva. I sveučilišta, te najsavršenije i najviše zajednice naučajućih i učećih se, običavaju od davna slaviti osobito instalaciju rektora magnifika. Tom prigodom izvjestiavaju oni javnost o svom radu, slave svoju autonomiju i svoga novoga vrhovnoga dostojanstvenika.' Istom prigodom, naglasimo to, prije 127 godina, Bresztyenszky na više mjesta u svom govoru ponavlja da sveučilišta instalacijom rektora dokazuju svoju autonomiju, odnosno, citiram ga, da se 'spram vanjskomu svietu sveučilišna autonomija ukazuje najviše u velikom dostojanstvu rektora magnifika'. Ako se iz tog povijesnog događaja vratimo u današnjicu, valja konstatirati, da je pitanje autonomije sveučilišta još uvijek ili ponovno aktualno. Nakon što su nedavno neke odredbe Zakona o visokom školstvu proglašene upravo zbog autonomije sveučilišta neustavnima i što se primjenjujući nakon toga samo preostale fragmente važećeg zakona iscrpljujemo i čini se sve manje razumijemo u postizavanju minimuma potrebne suglasnosti o, prije svega, upravo načelnim pitanjima koja se tiču autonomije sveučilišta, može se utemeljeno smatrati da i današnja svečanost inauguracije nove rektorice kao i one ranije u povijesti našeg sveučilišta imaju koliko slavljeničko toliko i važno društveno značenje. Učastba novog rektora bila je i ostala dakle ne samo formalni čin primopredaje dužnosti već događaj i prigoda da se iskazujući i potvrđujući tim činom autonomiju sveučilišta voditelji inauguracije, odstupajući i nastupajući rektori svojim govorima i porukama obrate ne samo akademskoj zajednici već i svekolikoj hrvatskoj javnosti.

Opreznost i mudrost mi, pritom, nalažu da upravljajući ceremonijom inauguracije svojim obraćanjem i ponašanjem stalno ostanem u skromnoj i časnoj sjeni blistavosti nastupajuće rektorice i dostojanstvenosti odstupajućeg rektora, ali mi ipak dopuštaju da u uvodu ove svečanosti kažem još nekoliko riječi.

Svečana inauguracija novog rektora prvi put je obavljena 1875. i zatim redovito sve do 1902. Nastupio je prekid koji je trajao čak 96 godina. Treba reći da je za vrijeme prekida tradicije učestbe novog rektora i prije 1998. bilo pokušaja njene ponovne uspostave, ali bez uspjeha. Tako npr. u arhivi našeg Sveučilišta nalazimo dopis od 24. studenog 1953. tadašnjeg dekana Pravnog fakulteta prof. Bičanića rektoratu u kojem se predlaže ponovno uvođenje svečanog nastupnog govora rektora. Predlagatelj kao svrhu te svečanosti navodi, citiram: '... da se naglasi važnost sveučilišta kao zajednice svih fakulteta.' Treba se prisjetiti u kojim je društvenim prilikama taj prijedlog podnesen, pa ne treba čuditi da je tajnik Sveučilišta na dopisu rukom napisao: '... do novoga sveučilišnoga zakona među spise' ili kreće rečeno: do daljnje ad acta! I tako je to 'do daljnje' trajalo još daljnjih 45 godina da bi tek 1998. u promijenjenim prilikama, inicijativom tadašnjeg rektora Marijana Šunjića i ostvarenjem zamisli dr. Juraja Kolarića, prvog rektora obnovljene svečanosti inauguracije novog danas odstupajućeg rektora Branka Jerena ta tradicija nastavljena.

Što se današnje svečanosti tiče, treba reći, upozoriti i naglasiti da se:

- današnja svečana inauguracija obavlja u 333. godišnjici formalnog postojanja Zagrebačkog sveučilišta, ustanovljenog isprva kao Akademije 1669. g.,
- da je ona druga po redu u novom razdoblju nakon 96-godišnjeg prekida,
- da je prva u ovom XXI. stoljeću i trećem mileniju poslije Krista,
- da je to inauguracija 80. rektora u četvrtoj etapi kontinuiteta hrvatske visokoškolske nastave, koja po Jaroslavu Šidaku traje od 1874. do danas,
- da se radi o inauguraciji prve rektorice u povijesti tog Sveučilišta, ravno sto godina nakon što je dozvoljen upis prvim redovitim studenticama na Mudroslovnom fakultetu u akademskoj godini 1901./02.

Ovi podatci nas dosta potiču koliko na ponos i radost, toliko i na razložni osjećaj zadovoljstva i dostojanstva što smo nazočni tom činu.

Podatcima o današnjoj učestbi nove rektorice treba dodati još jedan koji radi onih koji će se u budućnosti baviti događajima na našem Sveučilištu ne treba izostaviti. Valja nam se naime podsjetiti da je u časnom suparništvu za novog 80. rektora Sveučilišta u Zagrebu 18. rujna 2001. izabran dr. Tomislav Ivančić, redoviti profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta, koji je vlastitom odlukom odustao od preuzimanja te dužnosti, nakon čega je uslijedio postupak ponovnog izbora rektora koji zamjenjuje rektora Jerena. U tom postupku, također u časnom suparništvu sa još dva kandidata i dvije kandidatkinje, izabrana je danas nastupajuća rektorica dr. sc. Helena Jasna Mencer, redovita profesorica Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije.

O radu danas odstupajućeg rektora za vrijeme njegovog mandata na čelu našeg Sveučilišta, u zamršenim društvenim prilikama u kojima se dok još na zadovoljavajući način nisu riješeni postojeći problemi, stalno suočavamo s novim i nerijetko još težima, govorit će on sam, a na akademskoj

zajednici i na javnosti je da njegov rad, uzimajući u obzir sve okolnosti objektivno ocijeni. Kada je prije četiri godine govorio na svojoj inauguraciji, između ostalog je rekao, citiram: 'Gotovo tisućljetni san o samostalnoj hrvatskoj državi sada je ostvaren. Stoljeća tuđinske vlasti ostala su iza nas, te veliku i potpunu slobodu s ushitom slavimo. Protuhrvatski režimi i ideologije nisu slomile hrvatskog čovjeka, njegovu dušu i njegovu vjeru, njegovu želju za svojom državom, ali su ostavili brojne tragove koji će utjecati na naš život. Oni se nalaze u našim razmišljanjima, u našim postupcima, međuljudskim odnosima, načinu rada i poslovanja, našem gospodarstvu, našem moralu, našim obiteljima, ukratko u svakoj pori našeg života. Zato je općeprisutna želja i potreba za svekolikom obnovom. U toj obnovi važnu zadaću upravo ima i sveučilište, i to ne kao izolirani otok izvrsnosti, već kao kovačnica hrvatske budućnosti. Sveučilište, međutim, također treba obnovu i zato su potrebne jasne vizije kako bi se potpuno definirala njegova misija, a zatim i ciljevi koje treba u najskorije vrijeme postići. U tom zahtjevnom i ozbiljnom poslu potrebno je potpuno zajedništvo. Zajedništvo svih nas profesora, svih studenata, ali i svih onih kojima je do dobrobiti sveučilišta stalo.' Po rektoru Jerenu, to zajedništvo nije jednoulje, već okupljanje svega dobroga što naše sveučilište i naš narod ima na zajedničkom zadatku i u službi općeg dobra. Po njemu, u protekle četiri godine njegovog mandata trebalo je u duhu načela zajedništva u različitosti stvarati strategiju i obnovu našega sveučilišta.

Kao član i dopredsjednik Upravnog vijeća našeg Sveučilišta, predsjednik Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu i predsjednik Matičnog povjerenstva za polje prava, za vrijeme mandata rektora Jerena, na temelju osobnog opažanja svjedočim da je on, ne štedeći truda i vremena dosljedno i ustrajno nastojao ostvariti ovaj zadatak iz njegovog rektorskog programa. Za ono što je, slažući pomno odabrane kamenčiće u svoj dio velikog i nikad potpuno savršenog i dovršenog mozaika učinio za protekle četiri godine, treba mu iskreno i bez pretvaranja, reći: Recotre magnifice, hvala Vam!

Novoj rektorici valja zaželjeti puno snage i sreće u ostvarenju uzvišenih ciljeva koje si je zadala. Valja vjerovati i nadati se da je u tom pothvatu ne će zamršenost naših prilika, nerazumijevanje, nedobronamjernost i ostale nepovoljne okolnosti toliko ometati kao odstupajućeg rektora.

Za ostvarenje njenih ciljeva i za budućnost našeg sveučilišta nema boljih riječi od onih kojima se u svom govoru profesorskom vijeću našeg sveučilišta, tadašnje Akademije, 11. listopada davne 1776. godine obratio Nikola Škrlec Lomnički, koji uvodeći u dužnost njenog novog članka ovako govori. 'Preporučivati vam međusobnu ljubav i prijateljstvo čini mi se suvišnim. Vjerujem da i inače svaki od vas jasno uočava da svi sačinjavate udove jednog tijela i da zbog toga pohvala, čast i ugled čitavog tijela, koliko i ono što je tome suprotno, prelazi i na svakog pojedinog među vama. Nema, vjerujte mi, pouzdanijeg znaka uskogrudna i priprosta duha, nego prepuštati se mržnji, neprijateljstvu ili, što je još gore, zavisti. Tko nije iz sebe iščupao te poroke zacijelo će premalo uspjeha imati u znanstvenom radu, kojemu je obično glavna vrlina oplemenjivanje duha.' O novom rektoru on kaže: 'Imate sjajnog vodiča... On vas može u sumnjama osnažiti, u umoru osvježiti i u neizvjesnosti podići i utješiti. Poštujte ga kao dolikuje...' Ja bi samo primijenio Škrlečeve riječi izgovorene prije 226 godina: poštujte **je** kako dolikuje i dodao: Budimo na pomoći za dobro i napredak našeg sveučilišta i domovine novoj nam rector magnifici.

Hvala vam na pozornosti.»

*

Nakon uvodne riječi ductora Akademski zbor izveo je skladbu *Voda zvira* Josipa Štolcera Slavenskog, pisanu na međimursku narodnu melodiju *Voda zvira iz kamena*.

Odstupajući rektor i nastupajuća rectorica potom su, na poziv ductora, zauzeli mjesta za velikim stolom na podiju.

Na poziv ductora **prisutnima se svojim govorom obratio odstupajući rektor prof. dr. sc. Branko Jeren** ovim riječima:

«Poštovane gospođe i gospodo, dragi uzvanici,

Danas je posebna svečanost Sveučilišta u Zagrebu; učastba je nove rectorice gospođe profesorice Helene Jasne Mencer. Moja je privilegija i posebna čast obratiti vam se kao odstupajući rektor.

Prošlo je četiri godine moga mandata, 1519 zgodnih i nezgodnih dana. Govoriti o brojkama? Događajima? Uspjesima? Neuspjesima? Pohvalama i nagradama? Govoriti o pokušajima besramnih uvreda i neshvatljivih poniženja najstarijeg hrvatskog sveučilišta? Govoriti o 5 sveučilišnih smotri, 1199 promoviranih doktora, 63 sjednice Senata, deklaracijama, izjavama za javnost, sudskim procesima ili o 12 registratora novinskih isječaka? Govoriti o samoevaluaciji i evaluacijama? Nalazu Magna Charta Observatory? Govoriti o planovima i vizijama? O novim i starim studijima, o veleučilištima? Govoriti o 691 postupku izbora u redovite profesore, o desetak tisuća odaslanih i zaprimljenih dopisa? Sve je to

zapisano u dokumentima, zapisnicima i arhivima i, kako je to obično u životu, svjedoči o vremenu koje smo živjeli.

A koje smo mi to vrijeme živjeli?

Sredinom 1998. godine četiri ministra obrazovanja - francuski Claude Allegre, britanska baronesa Tessa Blackstone, talijanski Luigi Berlinguer i njemački Juergen Ruetgers - potpisuju tzv. Sorbonsku deklaraciju s idejom harmonizacije visokoškolskih sustava ovih velikih europskih naroda. Na moj izravni upit, u privatnom razgovoru, hoće li se Nijemci zaista odreći svoje tradicije, ministar Ruetgers mi odgovara (citiram): "*Mi smo premali da bismo ostali po strani*". Ovaj odgovor samo je potvrda onoga što europski rektori već odavno znaju i kojim putem već i prije Sorbonske deklaracije usmjeravaju svoja sveučilišta. Ujedinjena Europa želi gospodarsku konkurentnost u odnosu na SAD i Japan. Za to je potrebno ustanoviti europski visokoškolski prostor, jer Europa budućnosti jest Europa znanja i nije čudo što već 1999. europski ministri potpisuju Bolonjsku deklaraciju kojom započinje bolonjski proces. Završetak bolonjskog procesa očekuje se 2010. s potpunim formiranjem europskog visokoškolskog prostora. A mi?

I mi smo premali da bismo ostali po strani. Već je sveučilišna uprava za vrijeme rektora Šunjića upozoravala na europske trendove i nastojala je u njih uključiti i naše sveučilište. No u prilog nam nisu bile ni vanjske ni unutarnje okolnosti. Jedina i stvarana potpora bilo nam je Udruženje europskih sveučilišta CRE (danas je to EUA - European University Association) koje prepoznaje naše sveučilište kao ravnopravnog i ozbiljnog partnera. Nažalost, zbog političkih razloga hrvatska sveučilišta bila su predugo izvan programa podržanih od EU. Na tu činjenicu pismom sam upozorio 1999. godine sve ministre vanjskih poslova zemalja EU i relevantne političke vrhove u Bruxellesu inzistirajući da za autonomno sveučilište u smislu Magna Charta Universitatum - čiji je potpisnik 1988. bilo i naše sveučilište - politički nesporazumi EU i Hrvatske vlade ne bi smjeli biti prepreka sveučilišnoj suradnji u okviru programa EU. Na pismo su formalno odgovorili tek neki europski ministri, a pravi odgovor i priznanje za naša europska nastojanja tada nam daje upravo EUA, koja Sveučilištu u Zagrebu dodjeljuje organizaciju godišnjeg skupa Udruženja europskih sveučilišta u Dubrovniku na kojem će, kasnije, u rujnu 2001. godine, sudjelovati 140 europskih rektora.

Nerazumijevanje i izostanak odgovarajuće potpore u uključivanju našeg sveučilišta u europske tokove još je izraženiji u zemlji. Već spomenuta EUA konferencija potpuno je ignorirana od resornog ministarstva, no po ocjenama svih sudionika ona je bila jedna od najboljih do sada organiziranih konferencija europskih sveučilišta, a u potpunosti je uspjela samo zahvaljujući iznimnoj potpori velikog broja sponzora.

Ovo je tek bila jedna epizoda, no puno je drugih događaja uvelike usporilo razvitak našeg sveučilišta. Poznati su nam propali neshvatljivi eksperimenti resornog ministarstva u donošenju tzv. novog reformskog zakonodavstva. Dobro je znano i ostalo što nam se događalo ovih godina. Sveučilište i njegov Senat o tome su izvještavali najviše nositelje državnih vlasti i široku javnost. O tome svjedoče i posebne deklaracije i izjave za javnost, koje je ponekad bilo moguće objaviti tek kao plaćeni oglas.

No Sveučilište u Zagrebu svjesno je svoje uloge u hrvatskom društvu. Ono je svjesno da je, kako sam to kazao u svom nastupnom govoru, kovačnica hrvatske budućnosti. Okrenimo se stoga k njoj.

I zato svečanosti poput današnje imaju posebnu važnost. Danas je početak mandata nove rektorice, i to je prigoda za novi zamah i poticaj, za novi optimizam na našem sveučilištu. Jer citirat ću poruku Senata Sveučilišta hrvatskoj javnosti iz 2000. godine u kojoj je u točki 7. zapisano (citiram):

U Hrvatskoj je nužno stvoriti ozračje međusobna povjerenja i suradnje kojima bi se prevladali rezignacija, strepnja i nesigurnost te unaprijedili odnosi u društvu. Upravo stoga Senat Sveučilišta u Zagrebu poziva akademsku zajednicu i druge intelektualne krugove da svojim autoritetom i djelovanjem otvore pozitivne perspektive i pridonesu općemu prosperitetu u zemlji.

Sveučilište u Zagrebu to je i činilo. Okupili smo široku akademsku zajednicu, ugledne akademike, predstavnike sindikata, studente, oko inicijative ISKORAK 2001. Ta inicijativa zaokružena je završnim dokumentom, nedavno prihvaćenim od Senata, koji predstavlja temelj strategije našeg sveučilišta.

Rad na inicijativi ISKORAK 2001 sve nas ohrabruje jer se pokazalo kako Sveučilište u Zagrebu ima izniman potencijal i snagu da, angažmanom svojih najuglednijih profesora, samo odredi viziju svoje budućnosti.

Nastojanja Sveučilišta u promišljanju svoje budućnosti pozorno su pratili i dosadašnji njegovi rektori (mnogi od njih i danas su ovdje nazočni). Dajući potporu ovim nastojanjima, oni su se upravo danas, na dan učestbe nove rektorice, oglasili svojom deklaracijom dajući glas za jedinstveno Sveučilište u Zagrebu. (Deklaracija je umnožena u dovoljnom broju primjeraka za sve nazočne i bit će na stoliću sa strane.) Ova je deklaracija, dakako, i znak potpore našoj rektorici i njezinom rektorskom programu.

Gospođo novoizabrana rektorice, Vi ste iznimna poznavateljica europskog modernog sveučilišta. Vi imate jasnu viziju budućnosti. Vi ste jedna od tvoraca završnog dokumenta inicijative ISKORAK 2001. Imate potporu Senata i mnogih kolega koji su aktivno sudjelovali u inicijativi ISKORAK 2001. Vi ste

uvijek svojom energijom širili Vama tako svojstven optimizam. Uvjeren sam da će pod Vašim vodstvom naše sveučilište zauzeti svoje mjesto u europskom visokoškolskom prostoru.

Poštovane gospođe i gospodo, kolegice i kolege.

U ove je četiri godine bilo nebrojeno trenutaka kada je trebalo zahvaliti na trudu, znanju, sposobnosti, nesebičnosti, iskrenosti, hrabrosti, lojalnosti, korektnosti, a nadasve na brizi i ljubavi za ovo naše sveučilište svim mojim suradnicima, prorektorima, pomoćnicima, dekanima i prodekanima, članovima svih povjerenstava i komisija, službenicima u Rektoratu, tajnicima akademija i fakulteta, profesorima i posebno studentima. Danas to činim jednim jednostavnim, ali zaista od srca iskazanim HVALA.

Biti na čelu Sveučilišta u Zagrebu i privilegija je i čast. Tu privilegiju i čast s ponosom sam prihvaćao sve ove godine mojega mandata. Danas mogu samo potvrditi moje riječi iz nastupnog govora u kojem sam rektorsku čast povezo s ozbiljnim, časnim i nadasve izazovnim poslom. Nedvosmisleno povjerenje koje mi je Senat podario prigodom izbora, ali i ničim smanjeno povjerenje koje sam imao sve do danas, bilo mi je poticaj i ohrabrenje da uzmognem dati svoj doprinos dignitetu, boljitku i napretku našeg sveučilišta. Hvala vam na tome, živjeli.»

*

Pošto je ductor zahvalio odstupajućem rektoru na njegovu govoru i dobrim željama izraženim nastupajućoj rektorici i budućnosti Sveučilišta, Akademski zbor izveo je *Zahvalnicu* Franje Dugana.

Zahvalu odstupajućem rektoru u ime Senata Sveučilišta izrazio je dekan Pravnog fakulteta prof. dr. sc. Davor Krapac predajući rektoru umjetničku sliku koje je motiv sveučilišna zgrada, rad akademskog slikara Dinka Zlatarića.

U ime Senata prof. dr. sc. Davor Krapac zahvalio je i dosadašnjim prorektorima prof. dr. sc. Zdenku Kovaču, prof. dr. sc. Vladi Leki, prof. dr. sc. Draganu Milanoviću i prof. dr. sc. Heleni Jasni Mencer i predao im uokvirene stare fotografije sveučilišne zgrade.

*

Usljedio je svečani čin predaje odstupajućeg rektora visoke, časne, zahtjevne i odgovorne dužnosti čelnika Sveučilišta nastupajućoj rektorici. Taj svečani čin, kao i stoljećima prije, simbolički se označava predajom insignija novoj rektorici kojom se uvodi u svoju dužnost.

Odstupajući rektor prof. dr. sc. Branko Jeren obratio se nastupajućoj rektorici prof. dr. sc. Heleni Jasni Mencer ovim riječima:

«Veleučena gospođo retri magnifica. Predajem Vam ovaj rektorski lanac i žezlo, znak časti i vlasti na našem Sveučilištu u Zagrebu i pozivam Vas da zauzmete rektorsku stolicu na koju Vas je izborom postavio Senat ovog sveučilišta. Ustupajući Vam rektorsku stolicu srdačno Vam čestitam i nadam se da ćete uložiti sve svoje umne i tjelesne snage i sposobnosti da Alma Mater nostra Croatica živi, cvjeta i raste na dobrobit Lijepe Naše i svih njezinih žitelja.»

Izgovorivši ove riječi odstupajući rektor skinuo je rektorski lanac i predao ga je nastupajućoj rektorici, zatim joj je predao žezlo, koje je ona primila u desnu ruku, zatim ga stavila u lijevu ruku i primila čestitku odstupajućeg rektora te odložila žezlo na stol.

Ductor je nakon ovog svečanog trenutka predaje insignija, koji su sada u posjedu nove rektorice, koja će se njima dičiti i na dobro Sveučilišta čuvati ih do kraja svoga mandata, pozvao prisutne da poslušaju i da se pridruže svojim glasom himni sveučilištaraca.

Akademski zbor izveo je *Gaudeamus igitur*.

Ductor se zatim obratio rektorici ovim riječima:

«Vi ste, retri magnifica, budućnost našeg slavnog Sveučilišta u Zagrebu. Kao što je rekao prvi ductor obnovljene inauguracije prof. dr. sc. Juraj Kolarić prije četiri godine, 'budućnost je izazov posut trnjem', ali dodao je, i to je opće poznato, 'da se po trnju dolazi do zvijezda – per aspera ad astra', a na trnju rastu najljepše ruže. Te ruže su napredak i boljitak našeg sveučilišta. To su ruže za svakoga od nas koji živimo i narimo na ovom sveučilištu, profesore i naše studente. Uspjeh svakog od nas, a to je svaki položeni ispit, svaka obrana magistarskog rada ili doktorata, to je svaki održani sat nastave, svaki objavljeni znanstveni rad i svaki udžbenik. Svaki od tih uspjeha jedna je ruža za Vas, uvažena rektorice, a sve što ćete učiniti za nas i naše sveučilište jesu cvjetovi koji, nadam se i vjerujem neće brzo uvenuti.»

Ductor je potom pozvao rektoricu da se obrati prisutnima.

*

Rektorica prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer obratila se Senatu ovim riječima:

«Poštovani Senate, dragi studenti, ugledni uzvanici, dame i gospodo, Preuzimajući danas časnu dužnost rektora Sveučilišta u Zagrebu svjesna sam kako tu dužnost preuzimam u vrtlogu dinamičkih političkih i društvenih te stagnirajućih gospodarskih zbivanja u našoj zemlji koja se silovito odražavaju i na životne uvjete i na stanje i odnose na Sveučilištu.

U civilnom društvu ovog stoljeća, koje će se više nego ikad zasnivati na znanju i stručnosti ljudskog potencijala, Sveučilište će i dalje imati važnu ulogu u visokom obrazovanju, stvaranju intelektualnog potencijala, te će i nadalje biti institucija od posebnog uvažavanja i društvenog ugleda. Ta činjenica podrazumijeva veliku obvezu, te uz časnu dužnost svakako i tešku i odgovornu dužnost rektora (odnosno rektorice), kao prve među jednakima u Senatu i na Sveučilištu. No, svoju snagu i, moram reći, hrabrost za ključne odluke i zahvate koji predstoje Sveučilištu temeljim i crpit ću iz vlastitog iskustva, stečenog znanja i daljnjeg upornog rada i učenja.

Koncept i viziju razvoja Sveučilišta predstavila sam u svome rektorskom programu, a njegovu osnovu čine razvojni ciljevi iz kojih je lako prepoznati današnje stanje na Sveučilištu u svakom segmentu sveučilišnog djelovanja te razumjeti razloge za predložene promjene.

Međutim, u ovoj prigodi, danas ne mogu govoriti opet o svom programu. Razmišljajući o tome što bi bilo prigodno reći na ovoj svečanosti i što bi bilo primjereno inauguracijskom govoru, prelistala sam sveučilišnu arhivu, usredotočujući se na zapise o sveučilišnoj politici, o izborima i nastupnim govorima rektora. Odmah sam dobila ideju. Nije bilo teško, jer već više od jednog stoljeća osnovna je tema ista. Mijenjale su se države, režimi i vlast, mijenjali se sveučilišni zakoni, a naše je Sveučilište raspravljalo o autonomiji.

Mogla bih citirati prvog rektora Sveučilišta u Zagrebu Matiju Mesića ili šezdeset i drugog rektora Frana Bošnjakovića, čije smo radove detaljno proučili. Zauzimali su se za poštivanje osnovnih sveučilišnih načela gotovo istim riječima i žarom kao što su to činili i danas ovdje prisutni, ugledni rektori Sveučilišta u Zagrebu, kojima ovom prigodom iskreno zahvaljujem na podršci i razgovoru, a posebice na danas objavljenoj Deklaraciji. Nadam se da ćemo ju svi pažljivo pročitati.

Odlučila sam, stoga, u svome govoru ukloniti iz mog rektorskog programa sva obrazloženja, sve predložene namjere za poboljšanja, sve opise vanjskih i unutarnjih akademskih, političkih i tržišnih utjecaja na sveučilišnu politiku i njezine posljedice i fokusirati se na središte, na bit, na temeljne razloge sveučilišnih problema o kojima stalno raspravljamo, istodobno želeći i ne želeći ih promijeniti.

Ta je bit sadržana u sintagmi **autonomno i integrirano sveučilište uz supsidijarnu podjelu nadležnosti**. Uvjerena sam da je nepostojanje takvog sveučilišta ograničenje u procesu uključivanja Sveučilišta u europske sveučilišne integracije i, što je još važnije, uvjerena sam da samo takvo, javno sveučilište može na moderan, racionalan i učinkovit način, dakle na optimalan način, ostvarivati svoju misiju.

O tome ću, dakle, govoriti.

Trajna je obveza i odgovornost svakog sveučilišta priznavanje, uvažavanje i poštivanje osnovnih načela sveučilišnog djelovanja unutar zadanog zakonskog okvira i unutar okvira etičkih normi i međunarodno prihvaćenih visokih standarda kvalitete (što predstavlja akademsku slobodu). Pritom se koncepcija za sveučilišni zakon mora iznjedriti iz akademske zajednice. Ona se mora temeljiti na analizi posljedica rada sveučilišta u pravnom i stvarnom okviru, jer Sveučilište mora prihvatiti koncepciju, što je onda jamstvo da će se zakon u primjeni i poštivati.

A izrečeno osnovno načelo, akademska sloboda, može se postići samo unutar institucijske, dakle sveučilišne autonomije. Pod tim podrazumijevam i citiram modernu i naprednu definiciju: 'Sveučilišna autonomija je nužan stupanj nezavisnosti od vanjskih (državnih) utjecaja, a oni se odnose na pravo i odgovornost sveučilišta da samostalno odlučuje: (1) o unutarnjoj organizaciji i upravljanju, (2) o predlaganju i ustanovljavanju proračuna unutar ograničenih vladinih sredstava, o financijskoj raspodjeli sredstava kao i o ostvarivanju dodatnih prihoda unutar općih zakonskih preporuka, (3) o izboru nastavnika i ostalog sveučilišnog osoblja, (4) o nastavnim programima i o uvjetima i načinu njihove izvedbe, (5) o upisu i izboru studenata, te dodjeli zvanja i diploma sukladno propisanim standardima i postupcima, (6) o međunarodnoj sveučilišnoj suradnji, te (7) o sveučilišnoj strategiji i razvoju.'

Kakvo je sadašnje stanje autonomije našeg Sveučilišta?

Od nabrojanih više (sedam) elemenata ili, citiram jednog autora (S. Lelas), slojeva sveučilišne autonomije, Sveučilište u Zagrebu uživa autonomiju u jednom, ili eventualno ograničenu autonomiju u dva sloja. O svim ostalim elementima Sveučilište ne odlučuje samostalno, ono nema autonomiju. Sveučilište u Zagrebu, kao asocijacija fakulteta, fragmentirano je u svojim djelatnostima i funkcijama – u organizaciji, financiranju, nastavi i istraživanju, prostoru, bez zajedničkog strateškog planiranja. Unutarnja dezintegriranost dovela je do neujednačene i nezadovoljavajuće kvalitete i učinkovitosti i do povećanja birokratizirane strukture koja odlučuje neselektivno i neracionalno, a ponajviše nepravedno. Prema tome, Sveučilište nema autonomiju, pa nema ni prava niti odgovornosti za posljedice.

Odgovornost bi bila ili će biti na Sveučilištu ako ono ne bi reagiralo na današnju situaciju ili ako ne bi zahtijevalo promjene.

Kako postići željenu autonomiju?

Odgovoru na ovo pitanje prethodi jedno drugo pitanje: Što podrazumijevamo pod pojmom sveučilište i želimo li mi sveučilište kao što se ono shvaća na uglednim i prestižnim sveučilištima u razvijenom svijetu? Ako je odgovor na ovo posljednje pitanje DA, pozitivan, tj. ako mi želimo sveučilište, tada možemo odgovoriti i na pitanje kako postići željenu autonomiju.

Senat mora postati glavno i zajedničko mjesto odlučivanja o pitanjima svojih prirodnih nadležnosti u djelatnostima iz elemenata sveučilišne autonomije, a to su, ponavljam: akademska i razvojna pitanja, financijska i investicijska politika te politika prema vanjskim partnerima.

U želji da naglasim važnost i odgovornost Senata, kao upravnog tijela integriranog sveučilišta, citirat ću dio teksta iz *Magna Charta Observatory of Fundamental University Values and Rights*, objavljenog za hrvatska sveučilišta. Prije samog citata želim podsjetiti da je ovdje prisutni uvaženi rektor Vladimir Stipetić, među prvih deset europskih rektora, potpisao 1998. *Magna Charta Universitatum*. Citiram:

'Sveučilišta ne mogu postojati, u najbitnijem smislu *Magna Charta Universitatum*, ako svaka jedinica prema vlastitom nahođenju odlučuje hoće li biti dio sveučilišta ili se osnovati kao potpuno odvojena pravna osobnost, koja slijedi svoje vlastite ciljeve na sebi svojstven način. Observatory je potpuno svjestan velike različitosti u unutarnjem ustrojstvu Sveučilišta te različitih obrazaca u pogledu podjele odgovornosti i zadaća između središnje sveučilišne uprave i njezinih sastavnih dijelova. Međutim, samo sveučilišta koja imaju mogućnost definiranja svoje zadaće i prioriteta, koja donose strateške odluke, koja dodjeljuju novčana sredstva imajući u vidu čitavu ustanovu mogu se nazivati autonomna. Samo sveučilišta koja su kadra djelovati kao jedinstvene ustanove koje istupaju jednim glasom mogu uspješno djelovati u društvu znanja i u novim izazovima stvaranja zajedničkog prostora visoke naobrazbe.'

Dakle, za autonomno, racionalno i djelotvorno, a nadasve odgovorno ostvarivanje svoje misije sveučilište treba ubuduće promatrati kao jedinstven, nepodijeljen, nerazdvojit, cjelovit sustav. U takvom jedinstvenom sustavu nitko nije zanemaren niti privilegirani. Treba dogovorno odrediti ravnotežu pozornosti usmjerenu prema razvoju svakog sveučilišnog djelovanja, u svim strukturama, umjetničkim područjima te znanstvenim poljima i granama u suglasju sa stvarnim potrebama i realnim mogućnostima.

Sintagmu autonomno i integrirano sveučilište uz supsidijarnu podjelu nadležnosti shvaćam i rabim kao sinonim za jačanje i uspostavu Sveučilišta s funkcijski povezanim zajedničkim dijelovima i djelatnostima na razini cjelovitog Sveučilišta.

Vjerujem da osjećate moju otvorenost prema sveučilišnim problemima ali i prema njihovim odgovorima i interpretacijama. Stoga neću niti danas prešutjeti pitanje koje već duže vremena neki postavljaju više ili manje skriveno: Nije li Sveučilište u Zagrebu preveliko, mastodontno i zato neupravljivo? Moj je odgovor: Ne, nije niti preveliko, niti neupravljivo. No o tome ću elaborirati nekom drugom prigodom.

Dopustite mi da svoju viziju integriranog, cjelovitog, zajedničkog sveučilišta kao organske cjeline usporedim s radovima studenata Akademije likovnih umjetnosti izloženih na ovogodišnjoj 6. smotri Sveučilišta u Zagrebu. Riječ je o skulpturama koje su me se snažno dojmile, a koje vam nažalost ne mogu predočiti, ali vam zato mogu prenijeti komentare autora koji glase:

Citiram:

„Prsti, palac, šaka = ruka.

Tri djela sastavljena u cjelinu, ili obrnuto.

Premećemo po žicama instrumenata, držimo olovke, vučemo ručke najlonskih vrećica, lupamo po stolu, prolazimo prstima kroz kosu, guramo i dižemo predmete, stojimo na rukama, pružamo dlanove u zrak, okrećemo ih, gledamo, gledamo-sklapamo u cjelinu.'

Ili, opet citiram:

'... oslobađanje od detalja, slaganje elemenata u međusoban odnos, tražeći sklad, proporciju, zaokruženu cjelinu.'

Studenti tako na jednostavan način obrazlažu svoje likovno djelo kao jedinstvo dijelova, kao nedjeljivu cjelinu u kojoj ničega nema ni previše ni premalo, već upravo onoliko koliko je potrebno da dijelovi tvore smislen, skladan i harmoničan izraz. A izraz je uvijek više od dijelova, on je sinteza raznovrsnog ili mnogostrukog u jednom, stoga se opaža prije bilo kojeg od dijelova.

Njih tome uči estetika kao djelatnost stapanja dojmova u organsku cjelinu, napose ona Benedetta Crocea koja polazi od tvrdnje o jedinstvu i nedjeljivosti umjetničkog djela.

U ovoj analogiji s estetskom činjenicom vidim Sveučilište kao sličnu strukturu načinjenu od raznovrsnih, ali jednakovrijednih dijelova koji tvore cjelinu, dijelova tako integriranih, međusobno povezanih, da bi svaka podjela na dijelove definitivno srušila cjelinu. A na cjelini, tj. Sveučilištu je da brine za uravnotežen odnos među dijelovima, odnosno uravnotežen razvoj svih fakulteta i akademija.

U autonomnom i integriranom sveučilištu postiže se:

- povećana unutarnja mobilnost studenata i nastavnika
- racionalno korištenje nastavničkih potencijala
- razvoj novih interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studija
- porast konkurentnosti, prepoznatljivosti...,

odnosno, postiže se **veća učinkovitost i bolja kvaliteta**.

Usudim se vjerovati kako je naše Sveučilište spremno za takvu podjelu nadležnosti, prava i obveza i kako je Senat mjerodavno tijelo koje će odgovorno i tolerantno prihvatiti veći stupanj sveučilišne autonomije te integrirano i uspješno djelovati. Bitno je ovdje još jednom naglasiti da u integriranom, autonomnom sveučilištu svi (studenti, profesori, nastava, istraživanja) dobivaju i nitko ne gubi.

Mišljenja sam, nadalje, da zakonsko rješenje o pravnoj osobnosti, ma što god da ona znači i kakva god ona bila, ne smije utjecati na uspostavu i funkcioniranje integriranog, autonomnog sveučilišta. Naše Sveučilište zaslužuje takvu, bolju i pravedniju organizaciju.

Primila sam ovih dana mnogo čestitaka. Posebice me raduje to što one nisu samo kratke, kurtoazne fraze, zbog činjenice što sam prva žena – prva rektorica na Sveučilištu u Zagrebu, već su to prisne, tople prijateljske riječi podrške bez obzira na to dolaze li od meni znanih profesora i prijatelja, Društva sveučilišnih nastavnika s našeg Sveučilišta ili profesora s drugih hrvatskih sveučilišta, od veleposlanika s kojima sam već razgovarala o suradnji naših sveučilišta ili dolaze li one od predstavnika sadašnje političke vlasti, bivših ili sadašnjih hrvatskih i stranih rektora i dekana, od mojih suradnika i kolega iz znanstvenih instituta, stručnih udruga ili gospodarstva, od javnih osoba, susjeda ili prijatelja iz djetinjstva, ili pak od moje obitelji.

Raduje me što su mnogi, za mene ipak neočekivano, upoznati s mojim programom i namjerom i što su prepoznali moj dosadašnji predani rad i doprinos Sveučilištu, stečeno iskustvo i jasan moralni pogled na opće dobro. Prepoznali su kontinuitet u pozicioniranju Sveučilišta, moju europsku orijentaciju, ali i profesionalnost i nezavisnost, želju za konkurentnim partnerstvom i tolerantnim dijalozima te, prije svega, moje opredjeljenje za znanje, znanost i kvalitetu, što i jest jamstvo, zalog i razlog za iskazano mi povjerenje.

Pripisuju mi u dobro što sam mladu osobu, studenta i znanstvenog novaka, stavila u središte zbivanja, a zagrebačko Sveučilište u Europu; što se borim za visoke kriterije, međusobno poštovanje i uzorno akademsko ponašanje. Obećana mi je svekolika pomoć i upućene su mi želje za uključivanje u našu *Alma Mater*.

Neću prešutjeti i upozorenja zbog časnog, ali i teškog zadatka, zbog odgovornosti prema prošlim naraštajima i očuvanju tradicije i svega pozitivnog i uspješnog, i zbog odgovornosti prema budućim naraštajima intelektualaca i stručnjaka, a time i odgovornosti prema budućnosti naše domovine Hrvatske.

Jedan od doktora *honoris causa* našeg Sveučilišta piše mi: "Following from a distance all the difficulties and essential events at your University in recent time, I feel that the responsibilities of your Senate will be even more essential to the smooth functioning of your and also my *Alma Mater*". A jedan drugi uvaženi profesor s našeg Sveučilišta kaže: "Bilo bi lijepo živjeti u zemlji u kojoj će uvijek pobjeđivati kompetentnost i marljivost."

Poštovani Senate, dragi kolege i prijatelji,

oprostite mi na ovim riječima koje možda zvuče previše pohvalno i osobno, ali ja ih ne doživljam samo osobno. Doživljam ih, isto tako, kao podršku Senatu i svima onima s kojima sam dosad radila u Senatu, sveučilišnim povjerenstvima i vijećima.

Te riječi pohvale na ponos su svima nama, na ponos Sveučilištu u Zagrebu. One nam daju nov poticaj i snagu za zajedničko djelovanje u predstojećim sveučilišnim promjenama.

Znamo da je priprema za te promjene bila dugotrajna, ali ustrajna, da mnogo toga moramo nadoknaditi i da ćemo na putu do 2006. imati teške, ali ne i nepremostive zadaće. Svjesni teškoća, mi nećemo žaliti napora i mara prema istom cilju, prema istinskim vrijednostima. Vjerujem, nadam se i uzdam u bezrezervnu podršku Senata i sveopću podršku društva.

Sa svoje, pak, strane sve ću buduće dane pokloniti našem Sveučilištu te predanim radom i pravednim potezima opravdati vaše povjerenje.

Na kraju, vjerujem da ćemo se s ponosom i smirenim zadovoljstvom 2006. osvrnuti na proteklo razdoblje i vidjeti pozitivne pomake i ostvarene rezultate, vrijedne visoke cijene koju ćemo u tom razdoblju plaćati.

Želim svako dobro svima vama, a posebice cjelovitom, integriranom i autonomnom Sveučilištu u Zagrebu.»

Ductor je zahvalio novoj rektorici na lijepim riječima i pozvao nazočne da na završetku ove sveučilišne svečanosti saslušaju hrvatsku himnu.

*

Nakon što je Akademski zbor izveo *Lijepa naša domovino*, nova rektorica i odstupajući rektor predvođeni pedelom izašli su iz aule.

Svi su uzvanici ostali na svojim mjestima te nakon što se rektorica vratila u aulu, pojedinačno su joj čestitali. Potom su se uputili u Hrvatsko narodno kazalište na primanje na koje ih je u prigodi uvedbe u svoju dužnost pozvala rektorica.

*

Svečanost je završila u 13.45 sati.

Ductor
Prof. dr. sc. Željko Horvatić

Odstupajući rektor
Prof. dr. sc. Branko Jeren

Nastupajuća rektorica
Prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer

Zabilježila
Branka Römer

Prilog zapisniku: Deklaracija o integriranom Sveučilištu

Prilog zapisniku 13., svečane sjednice Senata u ak. god. 2001./2002. održane 5. travnja 2002.:

Rektori Sveučilišta u Zagrebu u prigodi inauguracije prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer, svoje nasljednice i prve rektorice Sveučilišta u Zagrebu, donose

DEKLARACIJU O INTEGRIRANOM SVEUČILIŠTU

Iz perspektive iskustva rektora koji su upravljali Sveučilištem u Zagrebu u različitim povijesnim vremenima i okolnostima,

- uvažavajući višestoljetnu tradiciju i ugled najstarijeg i najvećeg hrvatskog sveučilišta,
- osjećajući odgovornost prema hrvatskom društvu i narodu te državi Hrvatskoj, a u uvjerenju da se povijesne pogreške i izvanjski nametana nepovoljna rješenja ne trebaju ponavljati, te
- prepoznavajući problem rascjepkanosti i neučinkovitosti kao trajnu kočnicu akademskog napretka Sveučilišta,

utvrđuju:

1. Sveučilište u Zagrebu, prihvaćajući europski model, može optimalno ostvariti cjelovitost svog poslanja u 21. stoljeću u nastavnom, znanstvenom i stručnom smislu samo kroz integralni ustroj i djelovanje. Kao jedinstveno mjesto proizvodnje, prijenosa i primjene znanja i vještina, Sveučilište podiže naraštaje intelektualaca i stručnjaka na stožernim procesima spoznaje, kritičnosti promišljanja te humanističkom osjećaju općeg dobra. Fragmentacija Sveučilišta (postojeća po poljima, ili predlagana po područjima) sustavno koči napredak, protivna je dokazanom uspješnom načinu

integriranog djelovanja ustanove te zakida naraštaje sveučilišnih nastavnika, suradnika i studenata u kvaliteti njihovih ostvarenja.

2. Suvremeni život i europsko tržište zapošljavanja pojačano nameću potrebu za obrazovnim programima koji uključuju interdisciplinarnost, oblikovanje edukacijskih profila iz različitih akademskih segmenata prema interesu pojedinaca (primjerice, humanističkih, društvenih, prirodnih, tehničkih i biomedicinskih) te potrebu za istraživačkim i tehnološkoinovacijskim programima koje sveučilištarci s različitih granskih i područnih usmjerenja ostvaruju, primjenjuju i integriraju.

3. Kvaliteta sveučilišnog djelovanja izvire iz nadarenosti, stvaralaštva i predanosti sveučilištaraca, a određena je unutarnjim mehanizmima (akademske slobodama, sveučilišnom autonomijom sa supsidijarnošću odlučivanja na svim razinama, međunarodnom akademskom suradnjom) te izvanjskom potporom akademskim procesima. S obzirom na zahtjeve društva, države i gospodarstva, **javno integrirano sveučilište**, uvažavanjem normi vlastitih regulacijskih mehanizama, pruža najkvalitetnija i najtrajnija rješenja.

4. U javnim europskim sveučilištima sustavno su ugrađeni dugoročna briga i nastojanja oko sveukupnog akademskog razvoja osiguranjem stalnih i sigurnih uvjeta djelovanja. Slobodna istraživanja i proučavanja bilo kojeg predmeta interesa temeljenog na načelu jedinstva mogu se ostvariti samo u uvjetima integriranog sveučilišta.

Rektori Sveučilišta u Zagrebu:

Andre Mohorovičić, v. r. (1947.-1949.)
Zoran Bujas, v. r. (1956.-1958.)
Vladimir Serdar, v. r. (1960.-1963.)
Jakov Sirotković, v. r. (1966.-1968.)
Ivan Supek, v. r. (1968.-1972.)
Ivan Jurković, v. r. (1979.-1982.)

Zvonimir Krajina, v. r. (1982.-1986.)
Vladimir Stipetić, v. r. (1986.-1989.)
Zvonimir Šeparović, v.r. (1989.-1991.)
Marijan Šunjić, v. r. (1991.-1998.)
Branko Jeren, v. r. (1998.-2002.)

U Zagrebu, 5. travnja 2002.